

Politieke besluitvorming in Langedijk trekt zich niets aan van protesten

Volgens het gemeentebestuur en de provincie Noord-Holland moet het nu nog landelijke karakter van Langedijk ingrijpend gaan veranderen. In Broek op Langedijk is namelijk een woonwijk gepland van ongeveer 1.600 woningen, Bruggesloot geheten. Ook een nieuw multi-functioneel gemeentehuis dat tevens onderdak moet bieden aan Openbare Werken, de muziekschool en eventueel een cultureel centrum, maken deel uit van de plannen. Protesten van de bevolking die het landelijk karakter van Langedijk zien verdwijnen, worden door de gemeente terzijde gelegd.

CLAUDIUS CAMBIER*

In het noordelijkste puntje van Kennemerland ligt de ruim 22.000 inwoners tellende gemeente Langedijk. De gemeente Langedijk bestaat van zuid naar noord uit de dorpen Sint Pancras, Broek op Langedijk, Zuid- en Noord Scharwoude, Oudkarspel en de kern Koedijk. In het zuiden grenst Langedijk aan de gemeente Alkmaar, aan de westzijde aan de gemeente Bergen en aan de oostkant aan de gemeente Heerhugowaard. De belangrijkste kern van de gemeente is Noord-Scharwoude. In deze getalsmatig grootste dorpskern zijn het gemeentebestuur en Openbare Werken gevestigd, evenals de belangrijkste winkels.

SAMENWERKING

De plannen van Langedijk om circa 1.600 woningen te bouwen passen goed in de plannen van de buurgemeenten Alkmaar en Heerhugowaard. De gemeenten Langedijk, Alkmaar en Heerhugowaard hebben besloten om nauw samen te gaan werken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting,

economische zaken en bestuurlijke zaken. De samenwerking tussen Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk, kortweg HAL, heeft tot doel de eigen woningbehoefte en een deel van de woningbehoefte uit de regio op te vangen binnen de drie gemeenten en het percentage van de beroepsbevolking dat binnen de eigen gemeente werkzaam is, te verhogen van 58 naar 65% in het jaar 2015. Een groei van het percentage van de beroepsbevolking binnen de eigen gemeente remt de groei van het forensisme af en dit past in het verkeers- en milieubeleid van de rijksoverheid.

VERKIEZINGEN

Was de HAL-samenwerking aanvankelijk nog vooral verkennend van aard, vanaf 1991 werd zij door middel van een zogenaamde kaderregeling geïnstitutionaliseerd. Het initiatief voor de woningbouwplannen kwam van de drie gemeenten zelf en kreeg de goedkeuring van de provincie. Het kwam de provincie Noord-Holland goed uit dat de gemeenten zelf plannen gingen ontwikkelen, want het geldige streekplan voor Noord-Kennemerland uit 1982 was verouderd. Bijna alle woningbouwlocaties uit het streekplan waren inmiddels volgebouwd. In 1993 zou het nieuwe streekplan Noord-Holland-Noord worden aangenomen. Door allerlei inspraakprocedures en ambtelijk overleg werd de aanname uitgesteld tot 12 september 1994.

In oktober 1989 waren er gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Langedijk. De gemeenteraadsverkiezingen werden vervroegd gehouden, want per 1 januari 1990 hield Sint Pancras op te bestaan als zelfstandige gemeente en zou voor het grootste deel opgaan in de gemeente Langedijk. Tijdens de verkiezingen werd er met geen woord gerept over een nieuw gemeentehuis annex cultureel centrum en de HAL-plannen. Alleen de PvdA en GroenLinks schreven in hun verkiezingsprogramma dat de HAL-samenwerking geïntensiveerd zou worden. Maar hoe en in welke vorm werd niet verteld. De verkiezingen stonden in het teken van onafhankelijkheid van de gemeente ten opzichte van de gemeente Alkmaar. De gemeente Alkmaar zou het liefst de hele gemeente Sint Pancras geannexeerd hebben om te kunnen voldoen aan de vraag

naar bouwlocaties. De Pancrassers wilden echter niet bij Alkmaar gevoegd worden en kozen er uiteindelijk voor samen te gaan met de gemeente Langedijk.

WERKGROEP

De verbazing en verontwaardiging van een aantal Langedijkers was groot, toen kort na de verkiezingen het gemeentebestuur de plannen bekend maakte om ten westen van Broek op Langedijk een woonwijk te gaan bouwen met circa 1.600 woningen en een nieuw gemeentehuis van 22 miljoen gulden. Buurgemeente Alkmaar presenteerde daarnaast een plan om de groenstrook tussen Alkmaar Noord en Sint Pancras, de Vronermeer, vol te bouwen. Door het bouwen van Bruggesloot zou de lintbebouwingstructuur van het dorp geweld aangedaan worden en door het volbouwen van de Vronermeer zou een toekomstig 'Groot-Alkmaar' snel dichtbij komen, waardoor Langedijk een zelfde karakter zou krijgen als Heerhugowaard: een suburbane gemeente zonder historisch hart en cultureel leven.

Een aantal verontwaardigde Pancrassers richtte de werkgroep Langedijk Landelijk Agrarisch Zelfstandig (LLAZ) op en wilde door middel van acties voorkomen dat de Vronermeer bebouwd zou worden. Dit zou namelijk het einde kunnen betekenen voor de zelfstandigheid van de gemeente Langedijk.

Ook in Broek op Langedijk kwam een aantal verontruste burgers bij elkaar. Zij voerden actie tegen de geplande woonwijk Bruggesloot en het nieuwe gemeentehuis. Spoedig werkten de twee actiegroepen samen. Hun leuzen luiden: 'Langedijk uit de HAL', 'Geen huizen in de Bruggesloot', 'Huizen in de Bruggesloot, begin van onze dood' en 'Geen puist aan ons dorp'.

PROTESTACTIES

De acties hadden in het begin een vriendelijk karakter. Er was sprake van ludieke protestacties zoals een beddenrace, een spandoekenactie en een posteractie met de tekst HAL(T). De poster werd massaal door de Langedijkers op de ramen geplakt. Je kon ze waarnemen van Oudkarspel in het noorden

Bouwplannen HAL-samenwerking tasten landelijk gebied aan. foto: archief

tot aan de grens met Alkmaar in het zuiden van het dorp. Ook werd er een koolvletten-tocht (de koolteelt is zeer belangrijk in Langedijk) naar Haarlem georganiseerd, waarbij aan het provinciaal- en gemeentelijk bestuur handtekeningen tegen de plannen werden overhandigd. Het gemeentebestuur van Langedijk was echter geenszins van plan haar plannen te wijzigen. De gemeente had de grond in Bruggesloot, op een paar kavels na, reeds in handen. Met een ruime meerderheid in de raad was de grond aangekocht.

De acties werden anders van karakter. Hun aanhang werd steeds groter en hun acties steeds professioneler. De actievoerders stapten naar de Wetenschapswinkel van de Universiteit van Amsterdam om alternatieve bouwlocaties te laten inventariseren. De aanbevelingen uit dit rapport werden niet door het hoofd van de afdeling Stedebouw overgenomen.

DORPSPARTIJ

De actievoerders maakten ook een grondige analyse van de uitkomsten van de Milieu Effect Rapportage voor het HAL-gebied (het HAL-gebied is MER-plichtig omdat er meer dan 4.000 woningen gebouwd gaan worden) en schermde met de uitkomst dat Bruggesloot het meest milieu-onvriendelijke alternatief was voor het HAL-gebied. Woningbouw in Oudkarspel (de locatie Sint Maarten) was milieuvriendelijker en had hun voorkeur. Maar gedeputeerde De Boer (nu minister van

VROM) had deze locatie in 1989 al afgewezen. Zij bleef bij dit besluit.

De actievoerders kregen steun van de twee dorpspartijen. De dorpspartijen fuseerden in 1993 tot één dorpspartij: Langedijker Belang (LB). Bij een verkiezingsprognose in februari 1994 kon deze partij rekenen op een grote steun van de bevolking omdat zij zich keerde tegen de bouwplannen van de gemeente en de HAL-samenwerking in het bijzonder. Men wilde Langedijk houden zoals het is. Een levendig, onafhankelijk plattelandsdorp zonder stadsproblemen.

Op 2 maart 1994 won de dorpspartij samen met D66 de verkiezingen. Op één zetel na, heeft LB nu de absolute meerderheid. Het CDA werd voor het eerst in haar bestaan oppositiepartij. Maar is er nu veel veranderd sinds de komst van LB? Nee! Langedijk zit nog in het HAL-verband en de geplande woonwijk Bruggesloot wordt gefaseerd gebouwd: tot 1998 800 woningen en na 1998 weer 800 woningen als die dan gewenst zijn. Een plan voor een nieuw gemeentehuis is nog steeds niet van de baan. Het jongste plan kost rond de 20 miljoen gulden.

De provincie heeft niet geluisterd naar de protesten van de Langedijkse bevolking en nam op 12 september het nieuwe streekplan Noord-Holland-Noord aan met daarin de bouwlocatie Bruggesloot. Het enige lichtpuntje is dat er nu wel gebouwd mag worden in de bouwlocatie Sint Maarten in Oudkarspel. Waarom? Het kwam als gunstige locatie uit

de bus volgens de MER. Toch triest dat als 58% van de bevolking 'nee' zegt tegen een bouwlocatie en een nieuw gemeentehuis, er niet geluisterd wordt door de politici. Heeft stemmen dan eigenlijk nog wel zin?

*De auteur studeerde politieke geografie aan de Universiteit van Amsterdam. Dit artikel is gebaseerd op zijn doctoraalscriptie *Bruggesloot, het gevecht*.

LOSSE NUMMERS VAN AGORA

De afgelopen anderhalf jaar behandelde AGORA de volgende thema's:

- Groeikernen (mei '93)
- Hergebruik van gebouwen (sep. '93)
- Ecologisch bouwen (nov. '93)
- Noord-Brabant (jan. '94)
- Politiek en ruimte (mrt. '94)
- Woningnood (mei '94)
- Openbare ruimte (sep. '94)
- Detailhandel (dec. '94)

U kunt deze nummers los bestellen.
Per nummer betaalt u slechts f 12,50.

Stuur een kaartje naar AGORA
Plantage Muidergracht 4
1018 TV Amsterdam
Of neem contact op met Ed Slotboom
SISWO, tel. 020 - 527 06 23